

Predgovor

Četrty zbornik *Historičnega seminarja* prinaša ustrezno opremljena besedila predavanj, ki jih je Znanstvenoraziskovalni center SAZU priredil v letih 2000–2003. Kljub zgodovinsko zastavljenemu naslovu predavanj, ki je svojevrstno posvetilo zgodovini, se iz besedil, objavljenih v zborniku, oblikujejo različne teme, ki se jih tokrat da zaokrožiti v obsežnejšo zgodovinsko-družboslovno tematsko skupino, preostala predavanja pa so s področja jezikoslovja, estetike in glasbe.

V uvodu nam zgodovino Slovenske ljudske stranke z njenimi vzponi in padci predstavljajo Janez Arnež, Igor Grdina, Primož Kočar, Walter Lukan in Andrej Rahten.

Odnos do izseljevanja Slovencev na osnovi treh dokumentov, ki so bili posvečeni tej problematiki v letih 1913, 1938 in 1975, analizira Marjan Drnovšek. Slovensko govoreče v Kanalski dolini v Italiji izčrpno opisuje Irena Šumi. Bosna je predmet prispevkov Šaćirja Filandra, ki ob njej govori o zlorabi zgodovine predvsem v zadnjem dobrem desetletju, in Josipa Vrandečića, ki predstavlja širjenje islama iz Bosne v Dalmacijo v 16. in 17. stoletju. Karin Kneissl se posveča marsikdaj (čedalje bolj) konfliktnim stikom Vzhoda in Zahoda, ubožstvo v zgodnjem meništvu (od 3. do 6. stoletja) pa predstavlja Milan Špelič.

Raziskave hrvaškega kajkavskega narečja predstavlja Josip Lisac, in sicer z upoštevanjem prispevka slovenskega jezikoslovca Jakoba Riglerja. Evropski lingvistični atlas poleg ozko jezikovnih podatkov daje tudi mnoge podatke o kulturni zgodovini Evrope in njenih zgodovinskih plasteh, ki jih Wolfgang Viereck interpretira z upoštevanjem nejezikovnih podatkov (tudi iz slovenskega jezikovnega prostora).

Lars-Olof Åhlberg vleče črto začetkov moderne estetike od Leibniza do Kanta.

Zadnja dva prispevka sta glasbena. Eva Zöllner piše o Händlovih oratorijih v londonskih gledališčih v drugi polovici 18. stoletja, Dorothea Schröder pa je prispevala nekaj opomb k operam Benjamina Brittna.

Bližine in oddaljenosti torej, zemljepisne in zgodovinske, razmerja, v katerih živimo, o katerih razmišljamo in o katerih lahko beremo v tem zborniku.